

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Deres ref.: 22/1390-154
Vår ref.: 24/18718-2
Saksbehandler: Steinar Straume Hjelmaas
Dato: 27.09.2024

Høringsvar – Forslag om endringer i forskrift til samelovens språkregler

Bakgrunn

Helsedirektoratet viser til høringsbrev fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), referanse 22/1390-154, datert 28. mai 2024. Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) ber om høringsinnspill i forbindelse med forslag til endringer i forskrift til samelovens språkregler. Det foreslås endringer i hvilke offentlige landsomfattende organer som skal omfattes av retten til skriftlig svar på samisk. KDD har foreslått enkelte offentlige landsomfattende organer som skal omfattes av retten til skriftlig svar på samisk. Helsedirektoratet står oppført på denne listen, begrunnelsen er at man har *lagt vekt på hvilke organ som tar avgjørelser av stor betydning for enkeltpersoner.*

Aktuelle lover og forskrifter

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- Lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven)
- Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)
- Lov om språk (språklova)
- Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Drøfting

Det fremkommer ikke i høringsnotatet om forslaget omfatter Helsedirektoratets underliggende ytre etat HELFO. Det fremkommer heller ikke om Pasient- og brukerombudene (POBO), som er administrativt underlagt Helsedirektoratet, omfattes av forskriftsendringen. Det er uklart om Senteret for et aldersvennlig Norge omfattes av endringen. Vi går ut fra at det ville vært nevnt i forskriftsteksten dersom disse virksomhetene også skulle omfattes av denne endringen.

Helsedirektoratet har likevel vært i dialog med overnevnte instanser for å undersøke omfanget av skriftlige henvendelser på samiske språk de siste 10 år. Pasient- og brukerombudet (POBO) har mottatt én henvendelse på samisk til POBO i Finnmark, og denne ble besvart på samisk. HELFO kan ikke se å ha fått noen henvendelser på samisk – verken i fysisk post eller elektronisk, imidlertid har HELFO servicetjenester mottatt én skriftlig henvendelse på samisk i løpet av de ti siste årene.

KDD ber om tilbakemelding på hvor mange henvendelser på samisk forventer Helsedirektoratet å få om forslaget til endring i forskrift til samelovens språkregler vedtas. Helsedirektoratet vil besvare skriftlige henvendelser på samisk. Antall henvendelser på samisk er vanskelig å forskuttere med, imidlertid må man kunne påregne noe lengre saksbehandlingstid. Bakgrunnen for dette er blant annet at man må ta høyde for varierende leveringstid hos til enhver tid leverandør med rammeavtale for slike oversettelsestjenester. Helsedirektoratet vil legge til grunn kravet om foreløpig svar jf. Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 11 a. (saksbehandlingstid, foreløpig svar).

Helsedirektoratet legger til rette for helseinformasjon på samiske språk

Helsedirektoratet har utgiveransvaret for informasjonsinnholdet på nettstedet Helsenorge og står etisk og rettslig ansvarlig for det. I samarbeid med Norsk helsenett oversetter vi en rekke artikler på Helsenorge til samiske språk, hovedsakelig til nordsamisk. Vi satser først og fremst på språk- og kulturtilpasning av informasjon om rettigheter og hjelpetilbud, men oversetter også annet innhold om for eksempel psykisk helse, demens, amming m.m. Noe av informasjonen på nordsamisk kan spesialisthelsetjenesten (RHF og HF) vise til i innkallingsbrev til pasienter, herunder bruk av tolk.

Eventuelt

Det har vært drøftet i Helsedirektoratet om vårt innhold på helsenorge.no, f.eks. om generelle helserettigheter for hele befolkningen i Norge, omfattes av samelovens kapittel 3-2 som *"Kunngjøringer fra offentlige organer som særlig retter seg mot hele eller deler av befolkningen i forvaltningsområdet for samiske språk."* Her kunne det trolig vært klargjørende med en lovfortolkning fra departementet.

Konklusjon

Helsedirektoratet støtter departementets vurdering om at det er viktig å legge til rette for at den samiske befolkningen kan henvende seg til sentrale offentlige myndigheter på sitt eget språk. Helsedirektoratet stiller seg positiv til forslaget, og finner det naturlig å bli omfattet i forslaget til endringer i forskrift til samelovens språkregler.

Vennlig hilsen,

Helen Brandstorp
divisjonsdirektør
divisjon kommunale tjenester og beredskap

Knut Berlund
avdelingsdirektør
avdeling for samfunnshelse

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Helfo - Helseøkonomiforvaltningen, Helfo Redaksjonen; Pasient- og brukerombudet i Finnmark; HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET; NORSK HELSENETT SF, Helsenorge redaksjonen